

«Η λεπτομέρεια κάνει τη διαφορά»

Ο David Baldacci μιλά στην

Τόνια Αλεξάκη

Ο Ντέιβιντ Μπαλντάτσι έχει συνηθίσει στην κορυφή των μπεστ σέλερ. Πρώην δικηγόρος, καταξιώθηκε σύντομα ως κορυφαίος της σύγχρονης αμερικανικής αστυνομικής λογοτεχνίας. Με 13 μυθιστορήματα μεταφρασμένα σε 41 γλώσσες και με περίπου 50 εκατομμύρια πωλήσεις, δηλώνει ότι η έμπνευση και η ευφυΐα σε καθιστούν καλό συγγραφέα. Αυτό όμως δεν πρέπει ποτέ να σου αρκεί.

Το πρώτο σας μυθιστόρημα, το *Absolute Power*, γυρίστηκε σε ταινία με τον Κλιντ Ίστγουντ και τον Τζιν Χάκμαν. Στα αστυνομικά σας μυθιστορήματα η κινηματογραφική αποτύπωση της δράσης προδιαγράφει και την επιτυχία; Η προσεκτική μελέτη των χαρακτήρων, η έρευνα της ιδιοσυστασίας τους, το διάβασμα πριν το γράψιμο, η μελέτη των αρχειακών πηγών για ένα θέμα, είναι εκείνα που με καθοδηγούν. Όταν έγραφα για παράδειγμα το *The Collectors*, πέρασα ατέλειωτες ώρες στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου. Σημειώστε ότι εκτός από συγγραφέας, είμαι και συλλέκτης βιβλίων. Χωρίς να έρθεις σε επαφή με τους ανθρώπους που εργάζονται στις βιβλιοθήκες, που διακρίνονται εκτός από το μεγάλο και πολύπλευρο πλούτο γνώσεων και από τον πιο ευαίσθητο και αποτελεσματικό αισθητήρα ανίχνευσης, είναι δύσκολο να έχεις τη μαγιά για να ζυμώσεις ένα πραγματικά καλό αστυνομικό μυθιστόρημα.

Ποια είναι τα συστατικά αυτής της ζύμης; Η εμπειρία σας στη δικηγορία σας βοήθησε να βάλετε τις σωστές αναλογίες; Δεν μπορώ να διαφωνήσω μαζί σας. Η λεπτομέρεια κάνει πάντα τη διαφορά. Η γοητεία σε οτιδήποτε στη ζωή μέσα και έξω από μία αστυνομική ιστορία βρίσκεται στη φαινομενικά απλή σύνδεση κινήσεων, νευμάτων, σκέψεων. Η σχέση αιτίου-αιτιατού, το κίνητρο και βεβαίως η λογική του συναισθήματος, που μας αιχμαλωτίζει λίγο ως πολύ όλους, είναι πάντα στο μυαλό μου. Και βέβαια η ομορφιά και η αυτοπεποίθηση που αυτή γεννά. Οι ήρωές μου—αστυνομικοί είναι όμορφες γυναίκες και γοητευτικοί άνδρες.

Γιατί νομίζετε ότι τα αστυνομικά μυθιστορήματα συνεχίζουν να είναι τόσο δημοφιλή; Τι είναι εκείνο που τραβά τον αναγνώστη σ' αυτά; Οι άνθρωποι έχουν την αίσθηση ότι πολλά γίνονται στο παρασκήνιο που δεν πρόκειται ποτέ να μάθουν, ή να διαβάσουν σε μια εφημερίδα, ή να δουν στην τηλεόραση, ή σε ένα βιβλίο επιστημονικό και όχι αποκύημα της

φαντασίας ενός συγγραφέα. Και έχουν δίκιο. Η αστυνομική λογοτεχνία τούς παρέχει μια ματιά σ' αυτούς τους παρασκηνιακούς μηχανισμούς. Αρχίζουν να αναρωτιούνται «Θεέ μου κι αν είναι αλήθεια;»

Συνέβη ποτέ να μάθετε κάτι που να σας οδηγήσει να αλλάξετε ριζικά την πλοκή σ' ένα σας μυθιστόρημα; Ναι. Ο τρόπος που περιέγραφα την πτώση ενός επιβατικού αεροσκάφους στο *Total Control* αποδείχθηκε εξαιρετικά αληθοφανής. Μη θέλοντας να δώσω έναυσμα σε κάποιον ψυχασθενή, άλλαξα το σαμποτάζ ώστε να εκτελείται με μία μέθοδο, σίγουρα ανεφάρμοστη στην αληθινή ζωή.

Έχετε γράψει θρίλερ, ιστορίες μυστηρίου, μυθιστορήματα κατασκοπίας, παιδικά βιβλία και σενάρια. Υπάρχουν θέματα που συνδέουν όλο το συγγραφικό σας έργο ή μία συγκεκριμένη ιδέα που τα ενώνει; Μ' αρέσει να εκφράζω ιδέες και απόψεις και από τις δύο όψεις του νομίσματος και ν' αφήνω τον αναγνώστη να σκεφτεί και να βγάλει συμπεράσματα. Ποτέ δεν γράφω για ένα θέμα αν δεν ενδιαφέρει εμένα τον ίδιο. Μ' αρέσει να δείχνω στους ανθρώπους τη γκρίζα όψη της ζωής. Τα περισσότερα μας εμφανίζονται ως μαύρο και άσπρο. Το άσπρο-μαύρο δεν ορίζει αυτό τον κόσμο, αλλά το γκρίζο.

Ποιον από τους ήρωές σας θεωρείτε τον πιο ενδιαφέροντα και γοητευτικό; Είναι πολύ δύσκολο να πω κάποιον. Σίγουρα τον Τζάκσον *The Winner*, τον Λου Κάρντιναλ από το *Wish You Well* και βέβαια την Μισέλ Μάξγουελ και τον Σιν Κινγκ από το *Split Second* και το *Hour Game*.

Είστε μέλος πολλών φιλανθρωπικών σωματείων και έχετε ένα δικό σας ίδρυμα, το *Wish You Well Foundation*. Γιατί το συστήσατε και ποιοι είναι οι στόχοι του;

Ο αναλφαβητισμός είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε ως έθνος. Οι δημοκρατίες είναι απόλυτα εξαρτημένες από ένα μορφωμένο, καλά ενημερωμένο εκλογικό σώμα. Τα τρία σπουδαιότερα δικαιώματα εκφράζονται με την ελευθερία του λόγου, την ελευθερία του Τύπου και τη θρησκευτική ελευθερία. Αφαιρώντας το ένα, δεν είμαστε πλέον δημοκρατία, αφαιρώντας τα δύο, δεν απέχουμε πολύ από τη δικτατορία. Ένας αμόρφωτος πληθυσμός είναι εύκολα χειραγωγήσιμος. Το ίδρυμα έχει έναν και μοναδικό σκοπό: να ξεριζώσει τον αναλφαβητισμό. Χρηματοδοτούμε προγράμματα σε όλη την Αμερική και συντονίζουμε άλλες οργανώσεις για να είναι πιο αποτελεσματικές. Στη ζωή όπως και στις ιστορίες μυστηρίου το καλό θέλει κόπο για να επικρατήσει. (δε)

Το ατελιέ μου

«Διαιρώ την πλοκή σε σκηνές»

Massimo Carlotto

Όταν με ρωτούν τι είναι το νουάρ, απαντώ σταθερά πως είναι η λογοτεχνία της πραγματικότητας. Η αφήγηση μιας ιστορίας εγκλήματος που διαδραματίζεται σε πολύ συγκεκριμένο χρόνο και χώρο αποτελεί όλο και περισσότερο μια δικαιολογία για να περιγραφεί η κοινωνική, πολιτική, οικονομική και ιστορική πραγματικότητα που εκτίθεται στο μυθιστόρημα. Επιπλέον, προσωπικά ανήκω στο αφηγηματικό ρεύμα που αποκαλείται Μεσογειακό Νουάρ και πρόθεσή του είναι να μιλήσει για τους μετασχηματισμούς του εγκλήματος όπως τους καθορίζει η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, καθώς και για τις σχέσεις και τη συνενοχή ανάμεσα στο εγκληματικό σύμπαν και χώρους της πολιτικής, της οικονομίας και της βιομηχανίας σχεδόν σε πραγματικό χρόνο, προσπαθώντας επίσης να καλύψει το κενό που απέμεινε μετά το τέλος της δημοσιογραφικής έρευνας στην Ιταλία.

Αυτή η αντίληψη του νουάρ συνεπάγεται τελείως διαφορετικό τρόπο δουλειάς στον σχεδιασμό ενός μυθιστορήματος σε σχέση με ό,τι κάνουν πολλοί άλλοι συγγραφείς. Το βασικό διαφοροποιητικό στοιχείο είναι ότι η πλοκή πρέπει να παίρνει ερέθισμα από γεγονότα που συνέβησαν στην πραγματικότητα, και συνεπώς είναι απαραίτητο να επιλέξεις μια ιστορία κατάλληλη να την διηγηθείς υπό μορφή μυθιστορήματος. Κατόπιν απαιτείται να διεξαγάγεις έρευνα για να συγκεντρώσεις το υλικό και να διασταυρώσεις ότι τα στοιχεία που προσφέρονται στον αναγνώστη είναι ακριβή, και τέλος πρέπει να αναμείξεις την «αλήθεια» της υπόθεσης με τη λογοτεχνική μυθοπλασία.

Αυτό σε υποχρεώνει συχνά να δουλεύεις πάνω σε πολλές έρευνες ταυτοχρόνως και να αξιοποιείς τη συνεργασία κι άλλων ανθρώπων για τη συγκέντρωση υλικού και πληροφοριών.

Τέλος έρχεται η στιγμή κατά την οποία μπορώ να ξεκινήσω το γράψιμο, και είναι πάντα η πιο συναρπαστική, διότι μπαίνω σε δημιουργικό έδαφος. Δίνω πάντα πολλή προσοχή στην κατάστρωση της πλοκής, που την αναπτύσσω μέχρι την παραμικρή της λεπτομέρεια, και αφιερώνω πολύν καιρό στους ήρωες και στο περίγραμμά τους. Ύστερα, επί έναν ακριβώς μήνα δεν γράφω ούτε αράδα, παρά ξεκινώ το γράψιμο του μυθιστορήματος μέσα στο μυαλό μου. Φράση τη φράση, το σχέδιο αρχίζει να μορφοποιείται, αλλά δεν κάθομαι στον υπολογιστή μέχρι να νιώσω πως με έχουν εντελώς «κατακλύσει» οι λέξεις που, τακτοποιημένες στη σωστή σειρά, θα αποτελέσουν το βιβλίο μου.

Αλλά δεν γράφω μόνο μυθιστορήματα· γράφω και σεναρία για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, κόμικς, καθώς και θεατρικά κείμενα. Κάθε αφηγηματική μορφή προϋποθέτει διαφορετικές μεθόδους εργασίας, αλλά το κοινό σημείο είναι εκείνος ο μήνας